

پیام مکتوب آیت الله العظمی سبحانی در بزرگداشت مجتهد شهید

بازنشر #

- □ اکنون ۴۳ سال از داغ درگذشت شهادت گونه آیت الله حاج آقا سید مصطفی خمینی (اعلی الله مقامه الشریف) می گذرد. این دانشمند فرزانه، ستاره فروزانی بود که به سرعت در آسمان علم، اخلاق و مبارزه درخشید اگر چه متاسفانه بسیار زود نیز غروب کرد.

من در سال ۱۳۲۵ ه.ش پس از اتمام دروس مقدماتی در #تبریز، برای □ □ اشتغال به #سطوح_عالی به قم آمدم و به #تدریس_ادبیات نیز مشغول بودم. در خلال تدریس های عمومی، این افتخار را داشتم تا به صورت خصوصی و به مدت دو سال، دروس مقدمات از قبیل ادبیات یعنی #صمدیه، بخش هایی از #سیوطی، #مغنی و قسمت اعظم #مطول و همچنین ابوابی از کتاب لمعه را به ایشان تدریس کنم.

- □ # حافظه_قوی در کنار #استعداد_وافر، چیزی است که به ندرت در میان # اشخاص خوش فهم و خوش فکر یافت می شود اما #شهید_آیت الله_سیدمصطفی_خمینی(ره) واجد هر دو بود و از همین رو به توصیه بنده #الفیه_ابن_مالک را از حفظ داشت و هر زمان که مطالبی از زندگی علما نقل می کردم علاقمند بود تا آن بخش را از کتاب #نخبه_المقال حفظ کند. زمانی که دروس معقول را آغاز کرد نیز به حفظ اشعار منظومه پراخت و اینها نشان از آن داشت که در کنار عمق فکری و ذکاوت، او از حافظه ای قوی نیز بهره مند بود.

- □ بنده از دوران جوانی، سالیان درازی را با وی محشور بوده و توفیق خدمت گزاری به او را داشتم. تفکر، بیشترین چیزی بود که وی به آن علاقه داشت و اوقات خود را نیز بیش تر به آن می گذراند. این ویژگی از دوران نوجوانی و سنینی هم چون ۱۷ سالگی در وجود او متبلور بود. او از فکری زاینده برخوردار بود و می توانست زمانی طولانی در اطراف یک موضوع بحث کرده و آن را به صورت ممتد بسط دهد؛ همین باعث شده بود تا در #حوزه_علمیه، او را به عنوان یک فرد بخت شناسند. چنین فرزانه ای، اسوه ای مطلوب برای طلاب جوان می باشد.

او یک شخصیت علمی شناخته شده در حوزه علمیه قم مقدسه و بعداً □▪
#نجف_ اشرف به حساب می‌آمد و از این گذشته، فرزند حضرت امام(ره) نیز
بود اما با این حال در برابر افرادی که آن‌ها را به نحوی صاحب حق بر خود
می‌دانست، تواضعی فوق‌العاده داشت. زمانی در بهار سال ۱۳۵۶ به عمره
مشرف شده و ایشان را در آنجا ملاقات کردم. از آنجایی که در دروس مقدمات،
چندی در خدمت ایشان بودم، احترام و محبت فوق‌العاده‌ای به بنده ابراز داشت
به حدی که موجب تعجب دیگران شده بود.

آثار علمی چاپ شده از وی، خود گواه عظمت، ذکاوت فکری و ذوق او در □▪
مسائل فقهی، اصولی و فلسفی می‌باشد. او در اواخر عمر شریفش، به بُعد
دیگری نیز علاقه‌مند شده بود که حتی بنده نیز از آن مطلع نبودم. طبیعی بود
که وی نسبت به #فقه و #اصول و همچنین نظر به این که فرزند حضرت
امام(ره) بود، نسبت به فلسفه علاقه‌مند باشد اما او به تفسیر کتاب‌الله نیز
گرایش پیدا کرده بود تا از آن هم بهره گیرد. اثر تفسیری وی نشان می‌دهد که
وی بیش از هر چیزی به منظر فلسفی و عارفانه از کتاب‌الله متمایل بود
هم‌چنان که تفسیر ارزشمند حضرت امام(ره) در اوایل انقلاب چنین بود هرچند
متأسفانه ادامه نیافت. چنین نگاهی به تفسیر قرآن، بسیار مکتوم و حداقل
کم‌یاب بود. استفاده‌های حضرت امام(ره) از آیات قرآن، جز به مدد ذوق خاص

ایشان میسر نبود و بحمدالله فرزند ایشان نیز از نظر فقه، اصول، فلسفه و تفسیر نمایانگر شخصیت علمی پدر بود

در هر صورت خداوند منان، این گونه مصلحت دید که این فرزند فرزانه را □▪ در زمان حیات پدر، از او بگیرد. هرچند بنده در هنگام فوت حاج آقا مصطفی در نجف نبودم اما شنیدم که دیده نشد حضرت امام(ره) در داغ فرزند عزیز خود گریه کرده و یا عکس العمل زیادی نشان دهند هرچند ممکن است در خفا اشک ریخته باشند

بسیار جالب است که بنده از حضرت امام(ره) ماجرای را شنیدم که به □▪ نوعی در فوت حاج آقا مصطفی در مورد شخص ایشان به وقوع پیوست. امام(ره) به نقل از استاد بزرگوار خود #آیت الله_شاه آبادی(ره) و ایشان به نقل از پدرشان که شاگرد #صاحب_جواهر(ره) بودند فرمودند فرزند فاضل و دانشمند ایشان در جوانی به رحمت خدا رفت اما صاحب جواهر، شب هنگام در کنار جنازه فرزند عزیز خود مقداری قرآن خواند و همان جا به کار علمی همیشگی خود نیز پرداخت. این، بدان معنا نبود که قلب ایشان داغدار نبود بلکه او راضی به قضای الهی بود. هم چنانکه پیامبر اکرم(ص) در فوت نوزاد دلبندهش ابراهیم

که در آغوش وی جان داد، فرمودند چشم‌ها اشک می‌ریزد و قلب داغدار است
اما در عین حال به آنچه خداوند تقدیر نموده، راضی می‌باشند

سلام الله على الإمام حينما وُلِدَ و حينما مات و حينما يُبعث حيّاً و سلام الله
(على وُلْدِهِ حينما وُلِدَ و حينما استشهد و حينما يُبعث حيّاً... (۱) آبان ۱۳۹۹